

DLA RODZICÓW

Drodzy Rodzice!

Dyrektorzy oraz nauczyciele ze szkół i placówek do których uczęszczają Państwa dzieci, dokładają wszelkich starań, aby w różnych formach kontynuować nauczanie na odległość. W obecnej sytuacji Państwa rola – rodziców, którzy wspierają swoje dzieci w uczeniu się w domu – nabiera nowego znaczenia.

Zachęcamy do podjęcia współpracy i komunikowania się ze szkołą w zakresie organizacji zdalnego nauczania, jeżeli to możliwe również do udzielania pomocy nauczycielom i uczniom szkoły.

Przekazujemy kilka wskazówek, które mogą być pomocne w kształceniu na odległość. Narzędzia i aplikacje wykorzystywane do kontynuowania nauki na odległość, mogą także wspierać rozwijanie pasji oraz zainteresowań Państwa dzieci i na stałe stać się ważnym elementem ich kształcenia.

Rodzicu,

1. W obecnej sytuacji nauka w domu jest koniecznością. Trzeba jednak pamiętać, że ten szczególny czas powinien być przeznaczony nie tylko na naukę, ale także na rozwijanie pasji i zainteresowań dziecka oraz na odpoczynek i wzmacnianie relacji rodzinnych.
2. Zaplanuj czas dziecka i podziel go na np. cztery grupy:
 - a. edukacja – będą to np.: indywidualna praca ucznia z materiałami przekazanymi czy wskazanymi przez nauczyciela i według jego wskazówek, zajęcia prowadzone przez nauczyciela on-line (w czasie rzeczywistym) oraz inne formy nauki ucznia (w tym wykonywanie prac domowych, ćwiczeń, lektura),
 - b. sport – w obecnej sytuacji to przede wszystkim wszelkiego rodzaju aktywności ruchowe możliwe do wykonania w warunkach domowych, w tym proste rozgrzewki/rozciągania,
 - c. dom – to obowiązki domowe, w których wypełnianie dziecko powinno być zaangażowane (sprzątanie, pomoc przy posiłkach), obowiązki, czasem

najbardziej żmudne mogą być atrakcyjne, bo jest to czas spędzony wspólnie z rodziną,

- d. rozrywka – to każda forma zabawy i odpoczynku, która minimalizuje poczucie braku kontaktu z rówieśnikami, okazja do podzielenia się z dziećmi swoimi pasjami, wspólne gry planszowe.
3. Nauka w domu, w sposób bardziej samodzielny, staje się rzeczywistością. Zachęcaj swoje dziecko do samodzielnej pracy.
4. Pozostań w kontakcie z wychowawcą i nauczycielami. Udostępnij im swój numer telefonu, adres mailowy, korzystaj z dziennika elektronicznego, sprawdzaj stronę internetową szkoły.
5. Zgłaszaj szkole na bieżąco swoje spostrzeżenia i wnioski, w szczególności dotyczące przebiegu uczenia na odległość, np. trudności techniczne, zasoby i możliwości sprzętowe dostępne dla Twojego dziecka.
6. Pomóż dziecku, szczególnie w przypadku dzieci młodszych, zorganizować warunki do nauki w domu – kącik, pomieszczenie, dostęp do komputera, tablet itd.
7. Wspólnie z dzieckiem ustalcie godziny nauki, przeplatane odpoczynkiem (zabawa, sport, rozrywka) lub innymi aktywnościami, np. prace w domu na rzecz rodziny.
8. Zachęcaj dziecko do systematycznego uczenia się. Nagradzaj za pilność, systematyczność i samodzielną naukę.
9. Pomóż dziecku w pobieraniu materiałów, zrozumieniu poleceń. Motywuj do samodzielnego rozwiązywania zadań, doradź, w jaki sposób ma przechowywać pobrane materiały i swoje rozwiązania.
10. Jeżeli Twoje dziecko zdaje w tym roku egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny lub egzamin zawodowy, zachęć do skorzystania z materiałów publikowanych przez CKE, w tym z próbnych testów.
11. Zwróć szczególną uwagę dziecka na bezpieczne korzystanie z internetu. Przydatne informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa w sieci znajdziesz w dalszej części poradnika, jak również na stronie <https://ose.gov.pl/pakiety-edukacyjne>

12. Nadzoruj działania dziecka w sieci i rozmawiaj z nim o podejmowanych przez nie aktywnościach.

13. Sprawdź komunikaty publikowane na stronach Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Cyfryzacji, dotyczące planowania i realizacji nauki zdalnej:

- <https://www.gov.pl/web/edukacja/nauka-zdalna>
- <https://www.gov.pl/web/edukacja/lekcje-z-internetu>
- <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/nauczycielu-poprowadz-lekcje-online>

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE, EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Zawieszenie zajęć wychowawczych i dydaktycznych w przedszkolach i szkołach nie oznacza że dzieci i najmłodsi uczniowie przestają kontynuować proces wychowania i kształcenia. W tym czasie, dla wspierania rozwoju dzieci, trzeba realizować konkretne zadania zapisane w podstawie programowej.

Zadania te zobowiązują nauczyciela-wychowawcę do kontaktu z rodzicami, aby razem z nimi ustalić sposób i zakres realizowania działań edukacyjnych. W tym celu nauczyciele powinni zadbać o kontakt z rodzicami, wykorzystując np.:

- a. stronę internetową przedszkola / szkoły,
- b. komunikatory, profile przedszkoli, szkół,
- c. kontakt telefoniczny.

Nauczyciele wspólnie z rodzicami powinni określić najdogodniejszą formę wzajemnego kontaktu, która pozwoli im na rozważne i odpowiedzialne zorganizowanie w warunkach domowych odpowiednich form wspierania rozwoju dzieci.

Obecna sytuacja sprawia, że podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz edukacji wczesnoszkolnej powinna być realizowana – przy współpracy nauczyciela i rodziców – w warunkach edukacji w domu rodzinnym.

PRZEDSZKOLE

Czas, w którym dziecko nie chodzi do przedszkola, można wykorzystać na to, aby stało się ono bardziej samodzielne. Warto zachęcać je do utrzymania czystości w swoim kącie (pokoju), przygotowania prostych posiłków razem z rodzicami, wykonywania w swoim tempie czynności związanych z ubieraniem, przygotowaniem do snu. W tych ostatnich czynnościach, z powodu pośpiechu, dzieci są zazwyczaj wyręczane. Pobyt w domu daje możliwość częstych rozmów z dziećmi na różnorodne tematy, a tym samym wzbogacania ich słownictwa. Ważne jest także znalezienie czasu na czytanie dzieciom i z dziećmi. Aby urozmaicić zajęcia, można skorzystać z edukacyjnych programów telewizyjnych. Pobyt w domu może być także okazją do prowadzenia rozmów z dzieckiem, tłumaczenia otaczających nas zjawisk.

Inne zajęcia o charakterze edukacyjnym to m.in. zabawy przy wspólnym stole: gry planszowe, czy zabawy i gry zręcznościowe. Należy pamiętać, że podstawową formą aktywności dzieci w wieku przedszkolnym jest zabawa.

Podejmowanie tych działań pozwoli na nabywanie przez dziecko doświadczeń w różnych obszarach rozwojowych: fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym.

Za pośrednictwem strony internetowej przedszkola/szkoły lub innej formy komunikacji nauczyciel może udostępnić rodzicom:

- a. propozycje wykonania prac plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych lub eksperymentów;
- b. konkretną propozycję opracowaną na potrzeby grupy jego dziecka, adekwatną do realizowanego programu;
- c. opracowane przez siebie propozycje twórczej aktywności dzieci;
- d. linki do słuchowisk, audycji radiowych, informacje o programach telewizyjnych (pasma edukacyjne Telewizji Polskiej), a także programów, zabaw on-line.

Materiały powinny być udostępniane w rozsądnej ilości i odpowiednich odstępach czasowych.

Istotną rolę w tworzeniu warunków do edukacji przedszkolnej w domu, odgrywa współdziałanie nauczycieli z rodzicami. Formy kontaktu z rodzicami, które mają być pomocą, wsparciem ich działania, nauczyciel powinien ustalić bezpośrednio z rodzicami. Pamiętajmy, że wspieranie aktywności dzieci nie jest zadawaniem zadań i ćwiczeń do obowiązkowego wykonania. Dziecko w domu powinno, tak jak w przedszkolu, bawić się samodzielnie swoimi zabawkami, konstruować, układać, sprzątać, czuć się bezpieczne i swobodne w swej aktywności. Powinno się także umożliwić dziecku zaspokajanie potrzeb aktywności fizycznej, np. poprzez wykonywanie ćwiczeń gimnastycznych.

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA

Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości i sensu działania. Ten sam proces realizowany obecnie w domu ma umożliwić dzieciom poznanie tych

aspektów. Na początku rodzice powinni spokojnie przedstawić dzieciom nową sytuację, w której się znalazły. Ważne jest wyjaśnienie przyczyn izolacji rodzin i ludzi. Dzieci w nowej sytuacji są mniej zainteresowane pisanem zdań czy wypełnianiem kart pracy, natomiast oczekują odpowiedzi na wiele pytań zaczynających się najczęściej od słowa: „dlaczego?”.

W domu rodzice w sposób naturalny bawią się z dziećmi i każda zabawa, gra, rozmowa, wspólne oglądanie filmu to formy wspierające rozwój dziecka. Czas, w którym dziecko nie chodzi do szkoły, można wykorzystać na to, aby stało się ono bardziej samodzielne, lepiej zorganizowane, odpowiedzialne. Pobyt w domu daje możliwość częstszych rozmów z dziećmi na interesujące je tematy. W ten sposób można wzbogacać ich słownictwo oraz wiedzę o świecie. Ważne jest także wspólne czytanie książek, rozmawianie o nich i objaśnianie. Głośne czytanie oraz słuchanie tekstu czytanego jest najlepszą metodą nauki czytania.

Rodzice powinni włączać dzieci w możliwe do wykonania na ich poziomie wszelkie prace domowe, których przebieg można wzbogacać np. o aspekty matematyczne (np. ważenie, odmierzanie, odliczanie), dotyczące ochrony środowiska (np. segregacja śmieci i rozmowa o tym procesie) czy związane z rozumieniem własnych emocji (np. doświadczanie radości zwycięstwa czy zaakceptowania przegranej podczas gier planszowych).

Dziecko najlepiej rozwija się, kiedy uczestniczy w procesie nadawania znaczeń czynnościom i działaniom, które wykonuje. Wynika to z naturalnej potrzeby działania. W tej sytuacji nauczyciel może przekazać rodzicom za pośrednictwem strony internetowej szkoły lub innej formy komunikacji:

- a. propozycje wykonania projektów plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych lub eksperymentów do wyboru;
- b. propozycję opracowaną na potrzeby zabaw i zajęć uczniów swojej klasy, powiązaną z treściami realizowanego programu w tej klasie, opracowane przez siebie lub udostępniane propozycje zadań, ćwiczeń, twórczej aktywności uczniów;
- c. linki do słuchowisk, audycji radiowych i programów telewizyjnych (pasma edukacyjne Telewizji Polskiej dla najmłodszych dzieci), a także programów, zabaw on-line;

- d. zestaw ćwiczeń i zadań dla uczniów – przemyślanych, zgodnych z założeniami i treściami realizowanego w danej klasie programu nauczania, zgodnych z potrzebami rozwojowymi uczniów;
- e. cyfrową wersję podręcznika danej klasy (jeżeli to możliwe).

Nauka dziecka w domu to stwarzanie warunków do jego aktywizacji we wszystkich obszarach rozwoju, a nie powtarzające się wypełnianie schematycznych zadań.

Praca dziecka z zeszytem czy wypełnianie tzw. kart pracy nie powinny być podstawową formą aktywności dzieci. Pamiętaj zatem, aby przede wszystkim wspierać aktywności dzieci, a nieco rzadziej zadawać obowiązkowe zadania i ćwiczenia do wykonania.

Istotą procesu uczenia się dziecka w wieku wczesnoszkolnym jest jego udział w eksperymentach i doświadczeniach wielozmysłowych. Eksperyment i doświadczenie wielozmysłowe to konkretne działanie w przestrzeni, mogące przybrać postać np. rodzinnych projektów. Może to być:

- a. przygotowanie produktów i pieczenie ciasta z notatką dotyczącą czasu przeprowadzania kolejnych czynności w projekcie;
- b. opracowanie rodzinnego księgozbioru z klasyfikacją książek według przyjętej zasady;
- c. zorganizowanie rodzinnego turnieju gier planszowych;
- d. rodzinna wycieczka po wirtualnym muzeum z wykonaniem notatki w postaci wydruku trzech ciekawych eksponatów i zapisu informacji o nich;
- e. budowanie z klocków konstrukcji na wybrany temat;
- f. przygotowanie świątecznych kartek dla koleżanek i kolegów z klasy w wersji papierowej i cyfrowej.

DRODZY NAUCZYCIELE!

Edukację wczesnoszkolną powinny charakteryzować: spokój i systematyczność procesu nauki, wielokierunkowość, dostosowanie tempa pracy do możliwości psychoruchowych każdego ucznia³.

Obecnie Waszym największym wyzwaniem jest koordynowanie pracy uczniów w warunkach nauki w domu zgodnie z ustalonym planem i realizowanym programem nauczania. Wykorzystajcie do tego dostępne zasoby cyfrowe, w tym multimedialne.

Nauczycielu, kontaktuj się z rodzicami w rozsądnych odstępach czasowych, przedstawiając propozycje projektów do przeprowadzenia w domu, częściej wskazując czynności praktyczne, niż te, które polegają na wypełnianiu kart pracy.

W nowej organizacji nauczania należy wziąć pod uwagę higienę pracy oraz naturalne potrzeby dziecka, a także ograniczoną dyspozycyjność rodziców.

DRODZY RODZICE!

Nauka w domu to możliwość realizowania rodzinnych projektów, oraz słowna informacja zwrotna pod adresem dziecka, budująca świadomość jego własnych postępów, zasobów i potrzeb rozwojowych.

Praca dziecka z zeszytem czy wypełnianie tzw. kart pracy nie powinny być podstawową formą aktywności dzieci podczas pobytu w domu.

Szanowni Rodzice, w tej nietypowej sytuacji, wychowawcy i nauczyciele Państwa dzieci wciąż wypełniają swoje zadania, chociaż w zmienionej formie. Pozostają otwarci na współpracę z Wami. Cały czas za pośrednictwem przekazywanych zadań, inspiracji, uwag, mają wpływ na proces rozwoju Państwa dzieci.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 356 oraz poz. 1679).

WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU (WWR) REALIZOWANE W WARUNKACH DOMOWYCH PRZEZ RODZICÓW MAŁYCH DZIECI

Rodzice odgrywają wyjątkową rolę w rozwoju dziecka:

- ustanawiają relację opartą na czułości i przywiązaniu, których nie można zastąpić niczym innym,
- wspierają ciągły proces uczenia się dziecka w każdej codziennej sytuacji, w którą się ono zaangażuje,
- jeśli nawet z powodu obowiązków zawodowych lub z innych przyczyn przebywają z dzieckiem w ograniczonym czasie, to i tak mają więcej okazji do wchodzenia z nim w interakcję czy wspierania jego rozwoju niż jakakolwiek inna osoba dorosła, w tym nauczyciele i specjaliści.

Każda rodzina, dysponując niezbędną pomocą i zasobami, może wspierać uczenie się i rozwój swojego dziecka. Małe dzieci najlepiej uczą się poprzez codzienne doświadczenia i interakcje ze znajomymi osobami oraz w znanych im sytuacjach.

Rodzicu, pozostając w domu, zwróć uwagę na istotne aspekty wspierające rozwój małego dziecka, przede wszystkim na:

1. **Atmosferę spokoju, radości** – w kontaktach z dzieckiem zachowaj spokój i optymizm – komfort psychiczny rodzica jest elementem wspierania jego rozwoju, rozsądnie i odpowiedzialnie przekazuj informacje na temat obecnej sytuacji, bądź z dzieckiem w kręgu jego zainteresowań, dostarczaj sobie i dziecku okazji do przeżywania radości, odprężenia, komfortu fizycznego i psychicznego.
2. **Strukturę dnia** – w obecnej sytuacji dzieci nie uczęszczają do placówek opiekuńczo-edukacyjnych, a co najmniej jeden z rodziców nie chodzi do pracy, dlatego w domach panuje inny porządek dnia. Uporządkuj, zaplanuj i omów w rodzinie nową strukturę dnia. Zarówno dziecku, jak również jego rodzicom pomaga powtarzalność i przewidywalność zdarzeń, w miarę stała struktura organizująca życie rodziny.
3. **Aktywność** – poszukuj nowych możliwości zapewnienia dziecku aktywności stosowanych do jego wieku, potrzeb i zainteresowań. Angażuj dziecko w

codzienne rutynowe czynności rodziny: sprzątanie, gotowanie, wspólne posiłki, pranie. Wszystkie codzienne sytuacje są okazją do poznawania najbliższego otoczenia – nauki nowych pojęć, relacji między przedmiotami, funkcji przedmiotów. Pomóż dziecku odkrywać bogactwo domowego środowiska, obserwując, co przyciąga jego uwagę i wzbudza ciekawość. Codzienne czynności są dobrą okazją do uczenia się.

4. **Czas na zabawę** – baw się razem z dzieckiem, bądź jego partnerem w zabawie, zadbaj o dobry kontakt/interakcję, zejdź do poziomu dziecka, by mieć z nim kontakt wzrokowy i emocjonalny, wykorzystuj zabawy z naprzemiennym uczestnictwem w aktywności (raz ty, raz ja).
5. **W interakcji** z dzieckiem wykorzystuj strategie proponowane przez specjalistów, obserwowane w czasie zajęć WWR.
6. **Odpowiedni dobór zabawek i wspólnego działania** – podążaj za zainteresowaniem dziecka, oferuj mu wybór, pomagaj dyskretnie, by pozwolić dziecku odnosić sukces.
7. **Komunikację** – więcej czasu spędzanego razem z dzieckiem w domu to okazja do wzmocnienia więzi emocjonalnej i społecznej, budowania relacji a także rozwijania komunikacji z dzieckiem i wspierania jego rozwoju językowego. To czas na wysłuchanie dziecka, także dziecka niemówiącego, które używa innych niż mowa środków komunikacji.
8. **Kontakt z zespołem WWR** – utrzymuj stały kontakt ze specjalistą WWR, który zna dziecko i jego potrzeby rozwojowe, ustal z nim wspólnie kierunki działań, korzystaj z porad i konsultacji dostosowanych indywidualnie dla Twojego dziecka, pytaj, jak wykorzystać możliwości związane z nietypową sytuacją izolacji domowej.

JAK UCZĄ SIĘ MAŁE DZIECI?

1. Wspieranie rozwoju dziecka wiąże się z dostarczaniem mu możliwie najliczniejszych okazji do uczenia się.
2. Najlepsze rezultaty u bardzo małych dzieci przynosi wspieranie ich rozwoju w naturalnym środowisku.
3. Pierwsze trzy lata życia dziecka stanowią okres wyjątkowej podatności na wpływy

otoczenia.

Rozwój dziecka i proces uczenia się możemy wspierać na różne sposoby, szczególnie w tych trudnych dla wszystkich dniach związanych z koniecznością ograniczenia kontaktów społecznych. Warto pamiętać, że:

- naturalne środowisko i rutynowe czynności rodziny mają ogromną i często niedocenianą wartość edukacyjną dla maluchów,
- wszystkie codzienne czynności w rodzinie wspierają rozwój małego dziecka poprzez powtarzalność i przewidywalność,
- przewidywalność ułatwia angażowanie się dziecka w kontakt z ludźmi i przedmiotami sprzyjając jego rozwojowi i opanowaniu różnych umiejętności,
- codzienne czynności pozwalają także na zamianę ról między dzieckiem a opiekunem, czyli naprzemiennie dawanie i otrzymywanie.

Zaangażowanie, niezależność oraz interakcje społeczne to kluczowe pojęcia dla procesu uczenia się. Dlatego też zasadniczą rolę nauczycieli i specjalistów pracujących w obszarze WWR jest wskazywanie rodzicom i innym opiekunom, jak obmyślać, planować, tworzyć i maksymalizować okazje do uczenia się w sposób, który zapewni małym dzieciom aktywne uczestnictwo – zaangażowanie, niezależność w działaniu i podejmowaniu decyzji oraz pozytywne interakcje z najbliższymi, ważnymi dla dziecka osobami.

JAK ZAPEWNIĆ OBECNOŚĆ TYCH ZASAD W CODZIENNYM ŻYCIU?

1. **zaangażowanie** – motywuj swoje dziecko poprzez atrakcyjne dla niego aktywności, podążaj za jego zainteresowaniami, ulubionymi zabawami i przedmiotami, którymi chce się bawić, manipulować;
2. **niezależność** – pozwól swojemu dziecku na dokonywanie wyborów, na możliwie największą samodzielność w działaniu, na eksperymentowanie i doświadczanie skutków dokonanych w środowisku zmian;
3. **interakcje** – reaguj na komunikaty dziecka, bądź wrażliwy i responsywny, mów do dziecka w łatwy i zrozumiały sposób, zmieniaj tonację głosu. Pamiętaj, że pierwsze doświadczenia dziecka mają znaczny wpływ na przebieg jego przyszłego rozwoju emocjonalnego, intelektualnego i fizycznego. Dzieci rozwijają się w relacyjnym środowisku, które zazwyczaj jest tworzone przez rodzinę.

Codzienna i ciągła interakcja ułatwia proces tworzenia więzi między dzieckiem a rodziną. Proces ten, nazywany bezpiecznym przywiązaniem do bliskich dorosłych, zwykle rodziców, prowadzi do rozwoju empatii, zaufania i dobrostanu.